

Årsmelding 2008

FROSTATING LAGMANNSRETT

FROSTATING LAGMANNSRETT

Årsmelding 2008

RATATOSK VAR NORRØN MYTOLOGIS SVAR PÅ E-POST

Ratatosk, på norrønt *Ratatoskr*, er i norrøn mytologi eit ekorn som lever i verdstreet Yggdrasil. Ratatosk spring som bodbringar mellom toppen og rota av asketreet. Han er bodbringar frå ei verd til ei anna. Han talar med alt frå æsene til nornene.

Henta frå Wikipedia

Nærmere omtale om Frostating-seglet: www.frostating.no

Årsmelding 2008 for Frostating lagmannsrett

Innholdsfortegnelse

1. Innledning
2. Status og tilbakeblikk
3. Geografi - Befolkning - Jurisdiksjon
4. Ansatte i 2008
5. Sakstyper - Statistikk - Saksbehandlingstid
6. Lokalforhold, teknisk utstyr og arbeidsmiljø
7. Organisasjon og ledelse
8. Økonomi
9. Aktuelt: Fornærmedes prosessuelle stilling i straffesaker

- A. Frostating i Vesterled – en opplevelsesreise
- B. Mitt møte med Frostating – Gunn Karlsaune

1. Innledning

Sør-Gjæslingan i Vikna kommune i Nord-Trøndelag.

❖❖ Frostating lagmannsrett presenterer herved sin 17. årsmelding. Meldingen gir en kortfattet framstilling av domstolens oppgaver, organisasjon og virksomhet i 2008. Innhold og omfang er søkt tilpasset så vel lesere med faglig interesse som det alminnelige publikum.

Klipp og Lim AS har hjulpet oss med design, layout og fotos. Trykkingen har som i alle tidligere år blitt utført av Tapir Uttrykk.

Årsmeldingen er lenket til lagmannsrettens hjemmeside, som har adresse www.frostating.no. Der vil du finne mer informasjon om lagmannsretten og lagdømmet, både aktuelt og historisk stoff.

Papirversjonen av årsmeldingen sendes til våre faste forbindelser og legges ut i rettslokalene i Trondheim, Ålesund, Molde og Kristiansund.

Vi håper årsmeldingen 2008 vil bli til både nytte og glede.

Årsmeldinger har i praksis større verdi som dokumentasjon av virksomhetenes egen utvikling og historie enn som grunnlag for sammenligning med andre. Vi har derfor valgt å presentere lagmannsrettens oppgaver, organisasjon og årsresultat (kap. 3–8) etter hovedsaklig samme lest som har vært brukt siden den første årsmeldingen – for 1992 – ble laget. Dermed vil årsmeldingen med tiden få økende verdi som historisk dokument. Også omtalene av lagmannsrettens mer utenom-rettslige aktiviteter, særlig de årlige seminarer og utflukter, vil det ha sin verdi å bevare, ikke minst for deltakerne selv.

Endringer i rammebetingelsene, først og fremst omlegging av rettergangsordningene generelt eller ankesystemet spesielt, vil ganske direkte påvirke lagmannsrettens «produksjonstall». Det mest markante eksemplet på en slik endring fra nyere tid er innføringen av to-instans-ordningen for straffesaker fra 1996. I Frostating lagmannsrett har vi ansett denne omleggingen så vidt grunnleggende at de statistiske tabellene i årsmeldingene inntil videre nytter 1996 som basisår, også for sivile saker.

Iverksettelsen av ny tvistelov fra 1. januar 2008 representerer på sett og vis et tidsskille, men når det gjelder de nye prosessuelle skrankene for lagmannsrettsbehandling er effekten foreløpig knapt målbar. Tvert i mot viser sakstallene for 2008 en sterk økning av sivile ankesaker innen vårt lagdømme. Forklaringsgrunner må her søkes andre steder enn i tvistelovsreformen, og til dels i tid forut for tvistelovens iverksettelse.

Vi liker å si at aktiviteten ved domstolene på mange måter er et speilbilde av samfunnsutviklingen: Økonomiske nedgangstider genererer kontraktsrettslige tvister mellom næringsdrivende, gjeldsordningssaker for privatpersoner osv. På samme måte er utviklingen mht straffesaker ved domstolene en refleks av kriminalitetsutviklingen, men også av politiets innsats og prioritering.

Domstolenes, og særlig ankedomstolenes, speil er imidlertid retrospektivt i den forstand at det sier noe om samfunnet slik det var flere år tidligere. Et illustrerende eksempel fra Frostating lagdømme er rettssakene i kjølvannet av problemene innen fiskeoppdrettsnæringen på 1980 tallet. Langt ut på 1990-tallet, mens næringen på ny var i oppgang, ble garantisaker mellom banker, oppdrettere, salgsledd og forprodusenter sluttbehandlet i lagmannsretten, eventuelt i Høyesterett. Dette sagt for å understreke viktigheten av å ha blikk for tidsdimensjonen når man gir seg i kast med analyse av ankedomstolenes produksjon.

Med dette forbehold inneholder domsprotokollene atskillig interessant materiale for rettssosiologer og andre samfunnsforskere. Og det er grunn til forbauselse over at våre forskningsmiljøer ikke i større grad har tatt for seg av dette rikholdige og presumtivt interessante materiale fra vår samtid. Når rettsavgjørelsene nå er blitt tilgjengelige og søkbare gjennom elektroniske media er det å håpe at domstolenes virksomhet får større oppmerksomhet fra samfunnsforskningen, til nytte ikke minst for den rettspolitiske debatten som ofte preges av mangel på empirisk dokumentasjon og innsikt.

2. Status og tilbakeblikk

Tinghusets hall.

❖❖ Tilbakeblikk på 2008 viser at det ikke er lett, uten grundig analyse, å forutse saksinngangen til en ankedomstol som Frostating. Året har således medført overraskelser, både i form av en uventet nedgang i antall straffesaksanker og ditto oppgang i antall sivile ankesaker. Antall innkomne straffesaksanker (ankeprøvinger) falt fra 360 i 2007 til 283 i 2008, dvs drøyt 21%, mens antallet sivile ankesaker økte fra 162 i 2007 – som riktignok var eksepsjonelt lavt – til 223 i 2008, dvs nærmere 38 %. Økningen i antall sivile saker dette året ble, helt uforutsett, «kompensert» ved nedgangen i antall straffesaker, slik at lagmannsretten greide å håndtere den samlede portefølje uten ressursmessige eller andre problemer.

Hvorvidt 2008-tallene er et utslag av tilfeldige variasjoner gjenstår å se.

Et sentralt poeng i denne sammenhengen er det at lagmannsretten selv har svært begrensede

muligheter til å påvirke saksinngangen og derved arbeidsmengden. De virkemidler rettergangslovene i så måte gir (ankenektelse og samtykkenektelse) skal under enhver omstendighet ikke brukes bevisst for å styre saksinngangen. Domstolene skal stå til tjeneste for det rettsøkende publikum og bør være robuste nok til å tåle variasjoner i arbeidsbelastningen som erfaringsmessig inntreffer.

Det som likevel kan bekymre er at saksmengden kan variere såvidt sterkt fra år til annet uten at dette lar har latt seg prognostisere bedre enn det som er tilfelle. Mye taler for at tilstrekkelige planleggingsdata forefinnes, men at planleggingsverktøyet og planleggingskulturen mangler. Her ligger det en utfordring for Domstoladministrasjonen.

Personalsituasjonen har også i 2008 i Frostating lagmannsrett vært preget av stor stabilitet og lavt sykefravær. Dessverre var lagmann Olaf Jakhelln i 2006 utsatt for et falluhell som skulle vise seg å få alvorligere følger enn først antatt, og som førte til at Jakhelln valgte å søke avskjed.

Kst. lagmann Gunnar Greger Hagen ble i juni 2008 utnevnt til lagmann i det ledige embetet etter Olaf Jakhelln.

Advokat Sven-Jørgen Lindsetmo, som i perioder har vært konstituert lagdommer i Frostating, ble i desember 2008 utnevnt lagdommer. Alle 18 faste dommerstillinger er dermed besatt.

Konsulent Ida N. Grinnen har også i 2008 vært avgitt på heltid til Domstoladministrasjonen

(DA) inntil hun fra mai samme år ble fast ansatt som testleder i DA.

Videre har lagdommerne Jon Kapelrud og Arne K. Uggerud og konsulent Turid A.M. Meidell hatt tidsbegrensete engasjement i DA i 2008. DA har «som motytelse» avgitt seniorrådgiverne Kristin Storvik og Robert Envik til kortere dommerkonstitusjoner i Frostating.

Lagdommer Dag Brathole avsluttet i juni 2008 sitt engasjement i den norske «Styrkebrønnen» i Georgia. Det vises til Bratholes beretning om sitt møte med Georgia i årsmeldingen for 2007.

Som ny administrasjonssjef etter Thorbjørn Mæhlumssveen ble, med virkning fra mai 2008, tilsatt Gunn Karlsaune. Se egen omtale av administrasjonssjefen sist i årsmeldingen.

Kompetanseutvikilingsarbeidet har også i 2008 delvis vært innrettet mot iverksettelsen av ny tvistelov. Men også andre kurs og seminarer i inn- og utland har hatt deltakelse av dommere fra Frostating.

To av saksbehandlerne har påbegynt Justin@-kurs i 2008.

Lagmannsrettens årlige ekstern-seminar med deltakelse av alle ansatte, var i 2008 lagt til Dublin, hvor den irske domstoladministrasjonen og brorparten av landets domstolsapparat er lokalisert. Studieturen, som omtales annet steds i årsmeldingen, var for øvrig en delvis gjenvissitt etter at en gruppe irske kollegaer besøkte den norske domstoladministrasjonen og Frostating lagdømme i april 2008.

Domstoladministrasjonen har i 2008 programfestet *kvalitetsutvikling* som et satsningsområde for norske domstoler.

I Frostating lagmannsrett forsøker vi kontinuerlig å høyne domstolens kvalitet og service, uten at dette arbeidet hittil har vært organisert i særskilte prosjekter. I forståelse med DA, og på grunnlag av presentasjon og drøfting i allmøte i oktober 2008, er det igangsatt et kvalitetsutviklingsprogram etter den internasjonalt anerkjente CAF-modellen. Dette er et verktøy utviklet for å analysere og forbedre kvalitet og service i offentlige

virksomheter. Modellen kan, eventuelt med mindre tilpasninger, være egnet også for norske domstoler.

Den første, og grunnleggende, fasen i CAF-modellen er virksomhetens *selvevaluering*. Ved hjelp av en omfattende spørsmåls-meny skal en representativ gruppe ansatte – uten deltakelse fra ledelsen – foreta en kritisk vurdering av hele virksomheten og eventuelt fremme forslag til forbedringer. Øvelsen forutsettes gjentatt etter noen år for å se om ønskede forbedringer er oppnådd.

Interiør fra rettssalen i Erling Skakkes gate.

Videre forutsetter modellen at det gjennomføres en *ekstern* evaluering av virksomheten. Ved brukerundersøkelse blant profesjonelle og andre brukere av domstolen vil målet være å uteske brukernes erfaringsbaserte oppfatning om kvalitet og service i lagmannsretten. Dette vil være den mest ressurskrevende delen av prosjektet og er foreløpig ikke igangsatt.

Frostating lagmannsrett besluttet i 2008, i samarbeid med Trondheim tingrett, Sør-Trøndelag tingrett og Statsbygg Midt-Norge, å reorganisere og føre videre arbeidet med sikkerhet og beredskap i Trondheim tinghus. Dette er også et innsatsområde som er prioritert i DA's virksomhetsplan.

Ved siden av tvistelovreformen er de nye lovreglene om fornærmedes (offerets) prosessuelle stilling i straffesaker den viktigste endringen av betydning for saksbehandlingen ved domstolene som ble iverksatt i 2008. Lagdommer Kari Lynne har i kap. 9 i års-meldingen gitt en interessant og perspektivrik omtale av denne reformen.

Av betydning særlig for lagmannsrettene traff Høyesterett i storkammer den 19. desember 2008 avgjørelse som innebærer at lagmannsrettens beslutninger om å nekte fremme av siktedes anke etter straffeprosessloven § 321 annet ledd, heretter må begrunnes på en etterprøvbar måte. Hittil har en henvisning til lovbestemmelsen som hovedregel vært tilstrekkelig. Domstoladministrasjonen, i samarbeid med lagmannsrettene, startet ved årsskiftet arbeidet med å estimere merbelastningen for lagmannsrettene som følge av begrunnelsesplikten.

Høyesteretts storkammeravgjørelse, som er en direkte følge av en avgjørelse i FN's komite for sivile og politiske rettigheter om samme spørsmål, ga for øvrig ytterligere næring til diskusjonen om den norske juryordningens videre skjebne. Lagrettens ubegrunnede ja eller nei til skyldspørsmålet, framforhandlet i lukket rom, står i sterk kontrast til den utvidete plikten til skriftlig begrunnelse dersom siktedes anke i en mindre alvorlig sak, av tre lagdommere nektes fremmet til ankebehandling. For strafferettsapparatet og det justispolitiske miljø etterlot året 2008 med dette atskillig spenning og forventning om hva neste år vil bringe av avklaring vedrørende jurysystemet.

3. Geografi - Befolkning - Jurisdiksjon

❖❖ Frostating lagmannsrett er en av landets seks lagmannsretter. Domstolen har sitt hovedsete i Trondheim. Geografisk dekker domstolen Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag fylker. I lagdømmet var det 666.270 innbyggere pr 1. januar 2009.

Møre og Romsdal	248.580
Sør-Trøndelag	286.860
Nord-Trøndelag	130.830

Innenfor lagmannsrettens jurisdiksjonsområde var det pr 31. desember 2008 følgende 10 førsteinstansdomstoler:

- Søre Sunnmøre tingrett, Volda
- Sunnmøre tingrett, Ålesund
- Romsdal tingrett, Molde
- Nordmøre tingrett, Kristiansund
- Fosen tingrett, Brekstad
- Sør-Trøndelag tingrett, Trondheim
- Trondheim tingrett, Trondheim
- Stjør- og Verdal tingrett, Levanger
- Inderøy tingrett, Steinkjer
- Namdal tingrett, Namsos

Dessuten er det innen lagdømmet følgende jordskifteretter:

- Sunnmøre jordskifterett, Ørsta
- Romsdal jordskifterett, Molde
- Nordmøre jordskifterett, Surnadal
- Sør-Trøndelag jordskifterett, Trondheim
- Nord-Trøndelag jordskifterett, Steinkjer

Det er en felles jordskifteoverrett for Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag: Frostating jordskifteoverrett, Molde.

I forbindelse med vedtakelsen av statsbudsjettet for 2009 sluttet Stortinget seg til regjeringens forslag om sammenslåing av Sør-Trøndelag tingrett og Trondheim tingrett. Fusjonen var ikke medtatt i den såkalte strukturplanen for tingrettene, men ble aktualisert ved at domstollederen i Trondheim tingrett søkte avskjed fra 1. desember 2008.

Utsikt mot Saudebornet ved Ørsta i Møre og Romsdal.

4. Ansatte i 2008

❖❖ Frostating lagmannsrett har 18 faste dommerembeter, administrasjonssjef og 11 saksbehandlere, hvorav én stilling er knyttet til tinghusforvaltningen.

Lagmannsretten hadde i 2008 følgende personell:

Dommere:

FØRSTELAGMANN Kjell Buer, f. 1942 i Oslo, cand.jur. 1969, utnevnt lagdommer 1983, lagmann fra 1996, førstelagmann fra 2001. Dommerfullmektig i Midt-Trøndelag. Advokatvirksomhet i eget firma i Trondheim. Møterett for Høyesterett fra 1979. Nestleder i Den Norske Dommerforening 1998-2002. Leder i perioden 2002-2004.

Førstelagmann Kjell Buer.

LAGMANN Aage Rundberget, f. 1947 i Våler i Solør, cand.jur. 1971, utnevnt lagdommer 1992, lagmann fra 2001. Saksbe-

handler og avdelingsdirektør i Justisdepartementet, utreder i R-direktoratet (Statskonsult), dommerfullmektig på Voss, kst. byrettsdommer i Bergen, fylkesrådmann i Sør-Trøndelag, 1998 – 2000 kst. fylkesmann i Sør-Trøndelag.

LAGMANN Gunnar Greger Hagen, f. 1949 i Strinda, cand.jur. 1975, utnevnt lagdommer i 1995, kst. lagmann 2007, lagmann fra 2008. Vit.ass. ved Institutt for kriminologi og strafferett ved Universitetet i Oslo, konsulent i Statens bygge- og eiendomsdirektorat i Oslo, dommerfullmektig i Midt-Trøndelag, advokat i eget firma i Trondheim.

LAGDOMMER Sverre Erik Jebens, f. 1949 i Bergen, cand.jur. 1977, utnevnt 1988. Vit.ass. ved Nordisk institutt for sjørett og Institutt for offentlig rett ved Universitetet i Oslo, dommerfullmektig i Inderøy, advokatfullmektig i Trondheim. Politijutant i Trondheim, førstekonsulent i Justisdepartementets lovavdeling, kommuneadvokat i Trondheim. Permittert fra november 2004 for å tjenestegjøre som dommer ved Den Europeiske Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg.

LAGDOMMER Mats Stensrud, f. 1950 i Trondheim, cand.jur. 1977, utnevnt 1989. Vit.ass. ved Institutt for privatrett ved Universitetet i Oslo, førstekonsulent i Justisdepartementets lovavdeling, leder for juridisk avdeling i Forretningsbanken AS, dommerfullmektig i Midt-Trøndelag, advokat i eget firma i Trondheim.

LAGDOMMER Randi Grøndalen, f. 1952 i Åmot i Østerdalen, cand.jur. 1979, utnevnt 1989. Konsulent i Miljøverndeparte-

mentet, dommerfullmektig hos byfogden i Trondheim, advokat i Forretningsbanken AS.

LAGDOMMER Sissel Endresen, f. 1949, Bø i Vesterålen, cand.jur. 1977, utnevnt i 1995. Førstesekretær hos Fylkesskattesjefen i Telemark, førstekonsulent hos Forbrukerombudet, dommerfullmektig i Eidsvoll, advokat i eget firma på Eidsvoll, kontorsjef hos Forbrukerombudet, advokat og kommuneadvokat i Trondheim, dommer ved Trondheim byrett. 2002 –2005 avdelingsdirektør i Domstoladministrasjonen

LAGDOMMER Ole Johan Lund, f. 1945 i Trondheim, cand.jur. 1972, utnevnt i 1995. Saksbehandler i Miljøverndepartementet, dommerfullmektig i Orkdal, kontorsjef hos Fylkeslegen i Sør-Trøndelag, direktør ved Reitgjerdet sykehus, direktør for HVPU i Sør-Trøndelag, rådmann i Melhus, fylkesrådmann i Sør-Trøndelag.

LAGDOMMER Hans O. Kveli, f. 1945 i Lierne, cand.jur. 1969, utnevnt 1999. Konsulent i Kommunaldepartementet, dommerfullmektig i Levanger, konsulent hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, advokat i eget firma i Steinkjer. Siden 2004 president i Det frivillige Skyttervesen.

LAGDOMMER Arve Rosvold Alver, f. 1951 i Stjørdal, cand.jur. 1976, utnevnt 2000. Dommerfullmektig i Lofoten, advokatfullmektig i Bergen. Leder for juridisk avdeling Forretningsbanken AS og Fokus Bank AS region nord. Egen advokatvirksomhet i Stjørdal og Trondheim. Møterett for Høyesterett fra 1994.

LAGDOMMER Dag Brathole, f. 1951 i Haugesund, cand.jur. i 1977, utnevnt i 2000. Konsulent i Justisdepartementet, dommerfullmektig ved Nordmøre herredsrett, advokat i Kreditkassen, advokat i eget firma i Kristiansund N. Permisjon fra juni 2007 til august 2008 for tjenestegjøring ved NORLAG i Georgia.

LAGDOMMER Hans Christian Hoff, f. 1944 i Oslo, cand.jur. 1971, utnevnt i 2001. Konsulent i Rikstrygdeverket, førstekonsulent i Justisdepartementet, dommerfullmektig i Ofoten, politifullmektig i Narvik, statsadvokatfullmektig i Trondheim, sorenskriver i Namdal, sorenskriver og senere herredsrettsdommer i Ofoten.

LAGDOMMER Arne K. Uggerud, f. 1957 i Lærdal, cand.jur. 1984, utnevnt 2001. Saksbehandler i Justisdepartementet, dommerfullmektig i Sør-Østerdal, politijurist ved Utrøndelag politikammer, advokatfullmektig i Oslo, statsadvokat i Trondheim. Permisjon fra 1. januar til 30. juni 2008 for tjenestegjøring i Domstoladministrasjonen.

LAGDOMMER Jon Kapelrud, f. 1946 i Lillehammer, cand.jur. i 1974, utnevnt 2002, Orlogskaptein (R), Forsvarets Høgskoles Hovedkurs 1986-87, Nato Defence College, Roma, Reserve Officers' Course 1996. Byråsjef i Justisdepartementet, prosjektleder for organisasjonsutvikling i politiet, og leder for internasjonale forhandlinger om bekjempelse av narkotika og økonomisk kriminalitet. Dommerfullmektig i Lier, Røyken og Hurum, byrettsdommer i Drammen. Fra januar 2007 avgitt for tjenestegjøring i Domstol-

administrasjonen, hvor han også i 2008 arbeidet deltid (20%).

LAGDOMMER Knut Røstum,
f. 1948 på Byneset, cand.jur i 1974, utnevnt i 2002, politifullmektig i Trondheim, dommerfullmektig i Orkdal, advokat i eget firma i Trondheim. Møterett for Høyesterett fra 1997. Fra 2008 varamedlem til styret i Den norske Dommerforening og varamedlem til Innstillingsrådet for dommere.

LAGDOMMER Kari Lynne,
f. 1956 i Ski, cand.jur. i 1981, utnevnt i 2002, konsulent i Handels- og skipsfartsdepartementet, politiinspektør/påtaleleder ved Trondheim politidistrikt, dommerfullmektig hos byfogden i Trondheim, statsadvokat i Trondheim, kst. sorenskriver i Orkdal, tingrettsdommer i Sør-Trøndelag tingrett.

LAGDOMMER Roger Faanes,
f. 1951 i Trondheim, cand.jur. i 1976, utnevnt i 2003. Dommerfullmektig i Fosen tingrett, konsulent i Aust-Agder fylkeskommune, advokat i Ørland, tingrettsdommer i Nordmøre tingrett.

LAGDOMMER Ivar Sølberg,
f. 1956 i Ålesund, cand. jur. 1984, utnevnt 2004. Konsulent i Justisdepartementet, politifullmektig i Østerdal og Hamar politidistrikter, dommerfullmektig i Sør-Hedmark, førstekonsulent hos fylkesmannen i Hedmark, advokat i eget firma i Ålesund.

LAGDOMMER Sven-Jørgen Lindsetmo,
f. 1960 i Levanger, cand. jur. 1988, utnevnt i 2008. Førstekonsulent, senere lovrådgiver i

Justisdepartementets lovavdeling. Dommerfullmektig ved Stjør- og Verdal tingrett. Advokat og partner i eget firma i Steinkjer.

VIKARER for permitterte lagdommere i 2008 har vært konstituert advokatene Sven Jørgen Lindsetmo, Bjørn O. Berg og Tom Sørum, seniorrådgiverne Kristin Storvik og Robert Envik og sorenskriverne Morten Gunnes og Hans Hugo Kristoffersen.

EKSTRAORDINÆRE LAGDOMMERE er pensjonerte dommere, eventuelt andre jurister, konstituert av Domstoladministrasjonen til å gjøre tjeneste i lagmannsretten etter domstolens behov. Konstitusjonen gjelder normalt ett år om gangen. I 2008 har følgende personer gjort tjeneste som ekstraordinære lagdommere:

H.R.ADVOKAT Gudmund Kuvås
TINGRETTSDOMMER Arne H. Tøsse
ADVOKAT Guri Grønflaten
TINGRETTSDOMMER Lars Erik Frisvold
TINGRETTSDOMMER Helge Olav Fugelsøy
TINGRETTSDOMMER Øyvind Hoel

Administrasjonssjef:

Administrasjonssjefen har ansvar for den løpende økonomi- og personalforvaltning, interninformasjon, drift av lokaler, hotellavtaler, tinghusforvaltningen mm.

Som ny administrasjonssjef etter Torbjørn Mæhlumsveen, som sluttet 31. januar 2008, ble tilsatt Gunn Karlsaune, med tiltredelse 1. mai 2008.

Se egen presentasjon av Gunn Karlsaune i årsmeldingen.

Saksbehandlere:

RÅDGIVER Solveig Hanger,
ansatt 5. oktober 1961, økonomi/innkjøp, IKT/
brukerstøtte, stedfortreder for adm.sjefen. Kst.
administrasjonssjef 1. februar - 30. april 2008.

RÅDGIVER Berit Riibe Ditlevsen,
ansatt 15. august 1988, regnskap/økonomi/
arkiv. Tillitsvalgt for saksbehandlerne

RÅDGIVER Birthe E. Røed Knudtzon,
ansatt 12. august 2002, fra 01.09.07 leder av
berammerkontoret

FØRSTEKONSULENT Berit K. Høgnæs,
ansatt 1. oktober 1990, innkalling/reise-
bestilling/saksbehandling

FØRSTEKONSULENT Maria Elena Sotuyo,
ansatt 15. september 1995, straffesaker/
ekspedisjon/saksbehandling

FØRSTEKONSULENT Elisabeth Wråli,
ansatt 1. februar 1998, saksbehandling/IKT/
regnskap

KONSULENT Eli Lyng,
ansatt 1. januar 2002, (ved Trondheim tinghus
fra 1977) tinghusets fellesfunksjon (sentral-
bord/post/info.) Pensjonist fra 1. august 2008.

KONSULENT Ida Næverlid Grinnen,
ansatt 4. november 2002, saksbehandling/
ekspedisjon. Fra januar 2007 til mai 2008 avgitt
for tjenstegjøring i Domstoladministrasjonen,
hvor hun deretter er ansatt.

KONSULENT Turid A. M. Meidell,
ansatt 05.05.2003, ekspedisjon/saksbehandling

KONSULENT Anne-Grethe Johansen,
vikar fra 1. september 2005, fast ansatt
1. september 2007, saksbehandling/
ekspedisjon/bibliotek

KONSULENT Kjersti Strand,
ansatt 1. september 2007, saksbehandling.

KONSULENT Morten Værnes,
ansatt 1. august 2008, saksbehandling,
ekspedisjon.

KONSULENT Sylvi Eltoft,
vikar fra januar til august 2008, deretter
engasjement i sentralbord/fellestjenesten.

Rettsbetjenter:

Pål Almås - *Trondheim (sluttet høst -08)*

Albert Granum - *Trondheim*

Per Bjørgum - *Trondheim*

Odd Harald Nyseter - *Trondheim*

Øyvind Fiskerstrand - *Ålesund*

Steinar Høgseth - *Molde/Kristiansund*

5. Sakstyper - Statistikk - Saksbehandlingstid

Rettsalen i Erling Skakkes gate 60.

❖❖ Lagmannsrettens virksomhet kan inndeles i to hovedområder – behandling av straffesaker og sivile saker (tvistemål).

5.1. Straffesaker

Etter 1. august 1995 starter alle straffesaker i tingretten. Tingrettens avgjørelser kan ankes til lagmannsretten. Lagmannsrettens virkefelt i straffesaker er derved blitt betydelig utvidet i forhold til tidligere ordning.

En anke som kommer inn til lagmannsretten behandles først av tre dommere som *ankeprøvingssak*. Anke fra siktede som angår forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn seks år, skal fremmes til ankeforhandling dersom de formelle vilkår for øvrig er tilfredsstillende. Anke over forhold hvor påtalemyndigheten ikke har påstått, og det ikke er idømt annen reaksjon enn bot,

inndragning eller tap av rett til å føre motorvogn, kan ikke fremmes til ankeforhandling uten lagmannsrettens samtykke. I andre saker kan siktedes anke nektes fremmet når lagmannsretten enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre fram. Anke fra påtalemyndigheten kan, også om det gjelder en forbrytelse som har en strafferamme på mer enn fengsel i seks år, nektes fremmet når retten finner at anken gjelder spørsmål av mindre betydning, eller det ellers ikke er grunn til at anken blir prøvd.

Avgjørelse om å nekte en anke fremmet er hittil blitt truffet i form av beslutning, normalt uten annen begrunnelse enn en henvisning til den aktuelle bestemmelse i straffeprosessloven. Som følge av Høyesteretts storkammeravgjørelse av 19. desember 2008 må beslutning om å nekte anke fra siktede heretter alltid begrunnes. Denne endringen, som er en tilpasning til FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter art. 14 nr. 5, medfører at lagmannsrettene ankeprøving blir mer ressurskrevende.

Utsyn over Valldal.

En anke til lagmannsretten kan henvises fullt ut eller som begrenset anke. Om rettens sammensetning ved de forskjellige typer ankesaker vises det til redegjørelsen nedenfor.

I 2008 innkom det til Frostating lagmannsrett 283 straffesaksanker, hvorav 161 ble nektet fremmet. Tilsvarende tall i 2007 var 360 og 214. I det følgende vises fordelingen på de viktigste sakgrupper.

Denne betydelige nedgangen i antall ankesaker til lagmannsretten i 2008 avspeiler neppe en tilsvarende endring i kriminalitetsutviklingen i Midt-Norge. Noe av nedgangen i sakstallet kan skyldes endringer og omprioriteringer innen politi og påtalemyndighet. Videre antas ordningen med strafferabatt ved tilståelse å medføre flere tilståelsesdommer, som vanligvis ikke ankes til lagmannsretten. Et fall i antall straffesaksanker ett år alene gir uansett ikke grunnlag for noen sikker prognose for kriminalitetsutviklingen. Til det kreves tall for flere år, og med entydig trend.

5.1.1. Jursaker (Lagrettesaker)

Ankesaker som gjelder forbrytelser som kan medføre fengselsstraff i mer enn seks år skal som hovedregel behandles med jury når anken omfatter bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Skyldspørsmålet avgjøres da av en lagrette (jury) bestående av ti lege kvinner og menn. Lagretten i den enkelte sak trekkes ved databasert loddtrekning fra utvalget for det aktuelle lagsogn, jf pkt 5.1.2.1. Lagretten skal være sammensatt med jevnest mulig kjønnsfordeling.

Domfellelse i en sak forutsetter at minimum sju lagrettemedlemmer finner tiltalte skyldig. Lagrettens avgjørelse vil normalt være den endelige, men rettens juridiske dommere kan i særlige tilfeller sette avgjørelsen til side.

Straffutmålingen i jursaker avgjøres av rettens tre juridiske dommere sammen med lagrettens ordfører og tre av lagrettens øvrige medlemmer, som tas ut ved loddtrekning.

For Trøndelagsfylkene behandles jursakene i Trondheim, mens de for Møre og Romsdal behandles i Ålesund, Molde og Kristiansund.

I 2008 behandlet lagmannsretten 31 jursaker, mot 27 i 2007. I én sak kan det være flere tiltalte.

5.1.2. Meddomsrettssaker

Retten settes i meddomsrettssaker med tre juridiske dommere og fire lekdommere. Ved anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet behandler den samlede rett både skyldspørsmålet og eventuell straffreaksjon. Ved avgjørelsen av skyldspørsmålet kreves kvalifisert flertall for fellelse, det vil si at minst fem av rettens sju medlemmer må finne tiltalte skyldig.

Meddomsrett anvendes i følgende saker:

1. Straffutmålingsanker som omfatter forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn seks år.
2. Anker over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet i saker med strafferamme under seks år.
3. Ved ny behandling av saker hvor de juridiske dommere har satt lagrettens kjennelse vedrørende skyldspørsmålet til side.

I 2008 behandlet lagmannsretten 61 meddomsrettsaker, det samme antall som i 2007.

Særlig om lekdommerutvalgene

Utvalgene av lagrettemedlemmer og meddommere – de sistnevnte også for sivile saker – er sammensatt etter forslag fra den enkelte kommune med et antall avhengig av kommunens størrelse. Lagdømmet er inndelt i to lagsogn/to loddtrekningskretser, Møre og Romsdal lagsogn og Trondheim lagsogn. Det totale antall lagrettemedlemmer og meddommere til disposisjon for Frostating lagmannsrett i valgperioden 2008 - 2012 er 1060. I forrige valgperiode av antallet vesentlig høyere (2384). Lovgivers hensikt med å redusere antall lekdommere i utvalgene har vært å sikre bredere erfaring ved hyppigere tjenestegjøring for den enkelte.

5.1.3. Fagdommersaker

I ankesaker som ikke krever behandling med jury eller meddommere, jf. pkt. 5.1.1. og 5.1.2., settes lagmannsretten med tre juridiske dommere. Hvis saken bare gjelder rettsanvendelsen, saksbehandlingen eller straffutmålingen, avgjøres den følgelig av de juridiske dommerne alene. Frostating lagmannsrett behandlet 26 fagdommersaker i 2008, en markert nedgang fra 53 i 2007 og 55 i 2006. Også i 2005 var imidlertid antallet slike saker lavt (34), noe som bekrefter at svingninger over korte perioder er ganske vanlig og derfor ikke gir godt grunnlag for prognostisering.

5.1.4 Anke over kjennelse og beslutning, tidligere benevnt kjæremål. Med virkning fra 1. januar 2008 er benevnelsen *kjæremål* fjernet fra rettergangslovene.

Rettsmiddelet mot kjennelse og beslutning benevnes nå *anke*, som ved angrep mot realitetsavgjørelser. Den tilsiktede språklige forenklingen kan synes å ha gått på bekostning av effektivitet og presisjon i rettsspråket. Det er imidlertid for tidlig å konkludere med at begrepsendringen har vært mislykket.

Frostating lagmannsrett behandlet i 2008 266 slike ankesaker, mot 270 i 2007 og 302 i 2006. I et 10-års perspektiv ligger dette innenfor en normalvariasjon. Brorparten av sakene gjelder overprøving av tingrettenes avgjørelser om varetektsfengsling, førerkortbeslag og ileggelse av besøksforbud. Behandlingen av slike anker skjer normalt skriftlig på grunnlag av sakens dokumenter. Avgjørelsen treffes av tre fagdommere.

5.1.5. Gjenåpning av straffesaker

Begjæringer om gjenåpning (tidligere gjenopptakelse) av straffesaker fremmet etter 1. januar 2004 behandles av Gjenopptakelseskommisjonen for straffesaker. Gjenopptatt straffesak skal behandles ved en annen (sideordnet) domstol enn den som opprinnelig behandlet saken. Frostating lagmannsrett behandlet i 2008 én slik sak.

5.1.6. Krav om erstatning eller oppreisning i anledning strafforfølgning.

Krav mot staten i anledning strafforfølgning skal etter endring av straffeprosessloven kap. 31 fra 1. januar 2004 fremmes overfor Justisdepartementet. Departementets vedtak kan bringes inn for domstolene etter reglene i tvisteloven. Frostating lagmannsrett mottok ingen anke over tingrettsavgjørelse i slik erstatningssak i 2008.

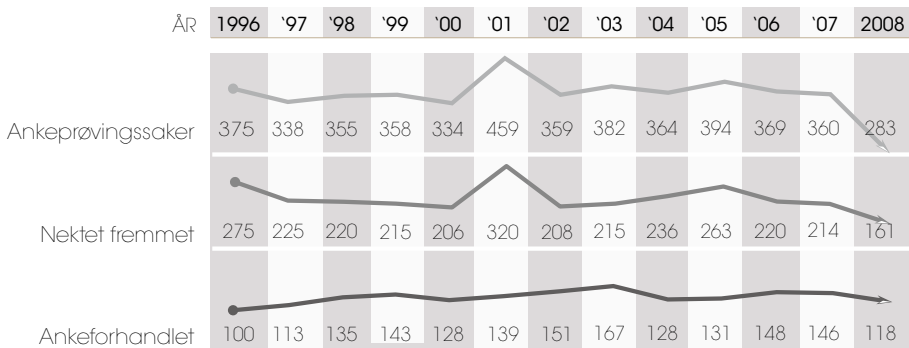
5.1.7. Sammendrag - behandlede straffesaker

Behandlede straffesaker

År	1996	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	2008
Jurysaker	24	21	30	30	19	27	41	50	38	39	25	27	31
Meddommersaker	34	37	53	52	47	55	67	58	48	58	68	61	61
Fagdommersaker	42	55	52	61	62	57	43	59	42	34	55	53	26
Øvrige ankesaker*	228	263	299	316	329	290	288	297	328	276	302	270	266
Ankeprøving	375	338	355	358	334	459	359	382	367	394	369	360	283

*Anke over kjennelse og beslutning (tidligere kjæremål)

Antall straffesaker, grafisk framstilt

5.2. Sivile saker (Tvistemål)

5.2.1. Ankesaker

Lagmannsretten er ankeinstans for sivile saker (tvistemål) avgjort i tingrettene og for visse avgjørelser i jordskifterettene. Etter tvisteloven § 29-13 kan imidlertid anke til lagmannsrett ikke fremmes uten rettens samtykke når anken gjelder en formuesverdi under kr 125.000,-. Anke i barnevernsaker kan ikke i noe tilfelle fremmes uten samtykke fra lagmannsretts ankeutvalg.

Ankegebyret var i 2008 kr. 20.640 for én rettsdag, med økning etter en degressiv skala for antall rettsdager. Noen grupper tvistemål, f. eks. familiesaker, er fritatt for behandlingsgebyr ved domstolene.

Ankesakene avgjøres etter muntlig ankeforhandling (hovedforhandling). Retten settes alltid med tre juridiske dommere. Partene kan i tillegg begjære retten satt med to meddommere trukket av lagsognets faste utvalg, jf kap 5.1.2.1 Hvis det kreves særlig kyndighet, kan retten oppnevne meddommere med særlig kunnskap innen det område saken gjelder og om

nødvendig gå utenom de faste utvalgene. I noen saker, for eksempel barnevern- og arbeidsrettsaker, skal som hovedregel meddommere – også fagkyndige meddommere – delta.

I visse tilfelle kan lagmannsretten beslutte skriftlig behandling av en ankesak. Lagmannsretten settes da med tre juridiske dommere som treffer avgjørelse på grunnlag av sakens dokumenter.

Ankesakene fra Trøndelag behandles vanligvis i Trondheim tinghus. Sakene fra Møre og Romsdal behandles normalt i tinghusene i Kristiansund, Molde og Ålesund. Hvor lagmannsretten finner det praktisk av hensyn til parter, vitner, befaring/besiktigelse m.v., kan ankeforhandling holdes andre steder.

Innkomne sivile ankesaker i 2008 var 223, en markert økning fra det historisk lave saks-tallet 162 i 2007. Tallet inkluderer 11 saker hvor lagmannsretten er førsteinstans, jf. punkt 5.2.2. Årsaken til denne sterke økningen i antall sivile ankesaker er uvisst, og har neppe direkte sammenheng med iverksettingen av ny tvistelov. Som for straffesakene må en uansett se tallene over flere år for å kunne statuere noen trend.

I alt 190 saker ble avsluttet i 2008 mot 160 i 2007. Av disse ble omlag halvparten realitetsavgjort. I de øvrige sakene ble det inngått rettsforlik, eventuelt etter rettsmekling, eller sakene ble avvist eller hevet etter utenrettslig forlik.

Beholdningen av sivile ankesaker pr. årsskiftet 2008/2009 var 77, noe som gjenspeiler den store økningen i antall innkomne saker.

5.2.2. Førsteinstanssaker

Etter § 23 i Trygderettsloven av 16. desember 1966 kan domstolene prøve lovligheten av Trygderettens kjennelser. Søksmål til prøvelse av slike avgjørelser bringes inn for lagmannsretten som førsteinstans. Frostating lagmannsrett mottok i 2008 11 førsteinstanssaker mot 14 i 2007.

Lagmannsrettene har overfor Domstoladministrasjonen og Justisdepartementet foreslått at også førsteinstanssakene starter i tingretten.

5.2.3. Gjenåpning (tidligere gjenopptakelse)

Etter tvisteloven kap. 31 kan rettskraftige avgjørelser på visse vilkår kreves gjenåpnet. I 2008 mottok lagmannsretten fire begjæringer om gjenåpning av sivil ankesak. 3 saker ble avgjort.

5.2.4. Anke over kjennelse og beslutning, tidligere benevnt kjæremål

Det vises til pkt. 5.1.4 foran om benevnelsen *kjæremål* som fra 1. januar 2008 i rettergangslovene er erstattet med *anke*.

Antall mottatte anker over kjennelse og beslutning i sivile saker var i 2008 114, mot 121 i 2007. Beholdningen ved årsskiftet 2008/2009 var 15, det samme som ved forrige årsskifte.

Anke over kjennelse og beslutning avgjøres som hovedregel etter skriftlige innlegg. Retten kan imidlertid beslutte muntlig forhandling hvor dette finnes formålstjenlig.

Gjennomsnittlig behandlingstid for denne uensartede gruppen ankesaker var i 2008 38 dager, som er tilfredsstillende.

5.2.5. Rettsmekling

Med den nye tvisteloven er den tidligere forsøksordningen med rettsmekling blitt permanent og gitt status som et likverdig alternativ til tradisjonell tvistebehandling.

I 2008 rettsmeklet lagmannsretten 12 ankesaker, hvorav 7 ble forliket.

I tillegg kommer de forlik som inngås forut for eller under ankeforhandlingen, ofte etter initiativ fra forberedende lagdommer eller rettens leder, jf tvisteloven § 8-2.

5.2.6. Overskjønn

Etter gjeldende skjønnsordning er lagmannsretten overskjønnsinstans. Overskjønn settes med en lagdommer som rettens formann og to eller fire skjønnsmenn oppnevnt for den enkelte sak. Skjønns sakene knytter seg

ofte til det offentlige erverv (ekspropriasjon) av fast eiendom og rettigheter. Overskjønnsaker behandles vanligvis i befaringssesongen april - oktober. I Frostating lagmannsrett behandles overskjønn av to dommere i turnus på to - tre år. I 2008 mottok lagmannsretten 20 overskjønnsbegjæringer mot 10 i 2007. Beholdningen ved årsskiftet 2008/2009 var 9 saker.

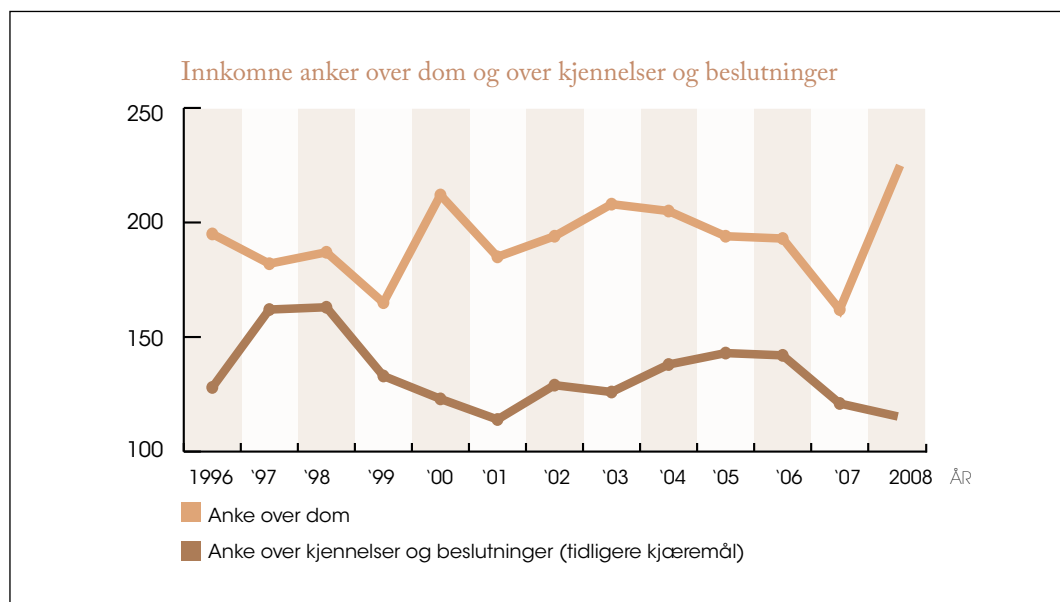
Røros.

5.2.7. Sammendrag; Anke over dom, øvrige anker og overskjønn

(anke over dom omfatter her også førsteinstans- og rettsmeklingssaker)

ÅR	1996	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	2008
Anke over dom:													
Innkommne	195	182	187	165	212	185	194	208	205	194	193	162	223
Beholdning pr. 31/12	76	75	70	71	97	76	101	92	92	73	54	54	77
Øvrige ankesaker*:													
Innkommne	128	162	163	133	123	114	129	126	138	143	142	121	114
Beholdning pr. 31/12	19	17	22	19	15	19	9	14	19	13	15	15	15
Overskjønn:													
Innkommne	20	20	16	17	14	7	10	14	12	15	11	10	20
Beholdning pr. 31/12	17	15	11	10	7	7	6	6	6	6	3	5	9

* Anke over kjennelse og beslutning (tidligere kjæremål)

I 2008 behandlet *Høyesterett* til sammen 146 ankesaker fra Frostating lagmannsrett, med følgende utfall:

SIVILE SAKER	Anke over dom	Anke over kjennelse og beslutning
	Nektet fremmet 36	Forkastet 23
	Stadfestet 4	Stadfestet 2
	Endret 1	Avvist 2
	Hevet 1	Hevet 2
	Henvist 1	Endret 1
	Forkastet 1	sum 30
	sum 45	

STRAFFESAKER	Anke over dom	Anke over kjennelse og beslutning
	Nektet fremmet 20	Forkastet 26
	Avvist 1	Avvist 4
	Forkastet 2	Opphevet 5
	Opphevet 3	Utsatt 4
	Hevet 2	Fremmet 1
	Fremmet 3	sum 40
	sum 31	

Mål for saksbehandlingstid ved lagmannsrettene

Justisdepartementet fastsatte i sin tid, med tilslutning fra Stortinget, mål for saksbehandlingstiden ved domstolene, uttrykt i form av norm for lengste, gjennomsnittlige saksbehandlingstid for henholdsvis straffesaker og sivile saker. For lagmannsrettene er kravet for straffesaker tre måneder fra saken kom inn til dom er avsagt, og for sivile saker tilsvarende seks måneder. For sivile saker (tvistemål) er denne fristen nå tatt inn i den nye tvisteloven, som trådte i kraft 1. januar 2008.

Da noen typer saker ved lov er gitt særlig prioritet, for eksempel saker hvor tiltalte er varetektfengslet, men også som følge av ankesakenes ulike omfang og kompleksitet, vil saksbehandlingstiden kunne variere betydelig.

For anke over kjennelser og beslutninger (kjæremål) er ikke saksbehandlingstiden tilsvarende målsatt, men for fengslingsaker gjelder det selvsagte at anken skal behandles snarest mulig, jf straffeprosessloven § 380. Det følger ellers av sakens karakter at enkelte typer midlertidige avgjørelser må treffes hurtig ut fra sitt formål, mens andre avgjørelser uten større skade kan vente, f. eks. anke over saksomkostningsavgjørelser.

Frostating ligger, alle sakgrupper sett under ett, blant de tre lagmannsrettene som har kortest saksbehandlingstid. I en tid hvor tidsfaktoren for de fleste blir stadig viktigere, har lagmannsretten hele tiden oppmerksomheten rettet mot tidsforbruket, både ved berømmelsen av sakene og i forbindelse med planleggingen

av den enkelte ankeforhandling. Advokater blir unntaksvis bedt om å frasi seg en sak dersom de ikke kan tilpasse seg lagmannsrettens arbeidsprogram. Saksbehandlingstiden for straffesaker har likevel økt i 2008. Dette skyldes i hovedsak at mange ankeforhandlinger er blitt utsatt på grunn av akutt sykdom hos eksterne aktører eller som følge av andre utenforliggende forhold.

Spelet på Stiklestad.

6. Lokalforhold, teknisk utstyr og arbeidsmiljø

✿✿ Trondheim tinghus, som er Frostating lagmannsretts hovedsete, ble på første del av 1990-tallet totalrenovert. Betydelig ombygging ble gjort også i 2002/2003 i forbindelse med sammenslåing av tingretter i Sør-Trøndelag. Etter ombyggingen disponerer lagmannsretten fire rettssaler, bibliotek, flere møterom samt egne kontorer til alle dommere og saksbehandlere. I tillegg fikk vi fra november 2005 en avlastningsrettssal på Kalvskinnet, innredet for behandling av jursaker. Noe mer sambruk av tinghusets større rettssaler er blitt nødvendig som følge av økende aktivitet og at sakene ofte involverer flere aktører enn tidligere.

Rettsal 206.

Lagmannsrettens rettssaler i Trondheim, Ålesund, Molde og Kristiansund holder en tidsmessig standard med hensyn til innredning og utstyr. Levetiden for audiovisuelt utstyr

og informasjonsteknologi generelt blir imidlertid stadig kortere med tilhørende krav til oppdatering og fornyelse. Bruk av fjernmøteteknologi (videokonferanse) er

eksempel på tiltak som etter hvert vil utløse nye investeringsbehov.

Ny tvistelov forutsetter økende bruk av fjernmøteteknologi i domstolene. Lagmannsrettens rettssaler i Ålesund og Kristiansund og i Trondheim tinghus samt et møterom er nå utstyrt for videokonferanse. Videre er det foretatt oppgradering av AV-utstyret og lagt til rette for opptak og lagring av rettsforhandlingene.

Domstolens brukere og ansatte forventer i dag tidsmessige lokaler og utstyr. Effektivitet, trivsel og et godt arbeidsmiljø påvirkes i stor grad av våre fysiske omgivelser og hjelpemidler. Lagmannsretten har derfor, hovedsakelig innenfor eget budsjett, fått gjennomført tekniske oppgraderinger etter hvert som behovet har meldt seg.

Dommerkollegierommet.

Lagmannsretten er knyttet til et landsomfattende domstolnett og benytter fellessystemene Agresso, SAP, Contempus og LOVISA for behandling av lønn, regnskap,

sakregistrering, tekstproduksjon med mer. Fra 2002 er også rettssalene og dommerkontorene i Ålesund, Molde og Kristiansund tilknyttet domstolnettet slik at i hovedsak all saksbehandling og kommunikasjon kan skje også fra de nevnte stedene. Hjemmekontorløsning med tilgang til domstolnettet og derigjennom Internet, er nå et tilbud til alle faste lagdommere.

I 2002 fikk Frostating lagmannsrett egen hjemmeside på Internett gjennom en felles domstolsportal. Denne løsningen fungerte imidlertid ikke tilfredsstillende, og lagmannsretten fikk ved årsskiftet 2004/2005 utviklet sin egen hjemmeside hvor bl.a. praktisk nyttig informasjon for domstolens brukere er lagt inn. Adressen er: *www.frostating.no*. En stor del av hjemmesiden er i 2007 oversatt til engelsk for å gjøre domstolen mer tilgjengelig for fremmedspråklige brukere og internasjonale kontakter.

Lagmannsrettens publiseringsløsning for egne avgjørelser, som har vært operativ siden 2005, har gjort det vesentlig mindre ressurskrevende å imøtekomme medias behov og offentlighetens krav på informasjon. På en såkalt lukket presse-side legges de fleste av domstolens avgjørelser ut umiddelbart, idet redaktøransvaret ivaretas av pressen. Alle seriøse presseorganer/journalister som ber om det får tildelt passord og derved tilgang til pressesiden.

I 2008 er det i Trondheim tinghus lagt nytt kabelspredenett samt installert trådløstnett for eksterne brukere.

Lagmannsrettens bibliotek er innlagt på standard bibliotekprogram. Lagmannsrettens avgjørelser f.o.m. 1993 er søkbare på Lovdata.

Kontorforholdene for dommere og saksbehandlere er nå forholdsvis tilfredsstillende etter at frigjorte arealer i tinghusets

1. etasje sommeren 2008 kunne tas i bruk for ekstraordinære lagdommere og et møterom i 4. etasje ble gjort om til dommerkontor.

Lagmannsretten, sammen med Trondheim tingrett, Sør-Trøndelag tingrett og Domstoladministrasjonen, igangsatte ved årsskiftet 2006/2007 en analyse av arealsituasjonen og rombehov i Trondheim tinghus. Dette arbeidet er stilt i bero og må reorganiseres som følge av at Stortinget har vedtatt sammenslåing av Trondheim tingrett og Sør-Trøndelag tingrett.

Sikkerhet og beredskap blir i økende grad fokusert også innen domstolsvesenet. Som tinghusforvalter har lagmannsretten i 2008 initiert et prosjekt for sikkerhet og beredskap, senere vedtatt av Brukerutvalget for Trondheim tinghus. Her vil sikkerheten til tinghusets ansatte, profesjonelle brukere og publikum bli analysert, og nødvendige bygningsmessige og andre tiltak foreslått.

Bevisst tilrettelegging for deltakelse og medvirkning har påvirket de ansattes engasjement i mange retninger. Flere av lagmannsrettens medarbeidere deltar i ulike prosjekter av betydning utover egen domstol, herunder i form av internasjonale oppdrag utenlands.

Kantine.

7. Organisasjon og ledelse

✚✚ Domstolen har i 2008 vært ledet av førstelagmann Kjell Buer, lagmann Aage Rundberget, lagmann Gunnar Greger Hagen og fra 1. mai administrasjonssjef Gunn Karlsaune.

I medhold av domstolloven § 13 har førstelagmannen delegert og fordelt en rekke administrative gjøremål til lagmennene og administrasjonssjefen. Siden 1987/88 har for øvrig enkelte funksjoner blitt delegert direkte også til øvrige ansatte. Bestemmelsene er inntatt i lagmannsrettens instruksverk.

I tillegg til i ledelsens møter, drøftes og påvirkes domstolens virksomhet gjennom allmøter, seminarer og faste dommer- og kontormøter.

Etter allmøtebehandling høsten 2008 har lagmannsretten igangsatt et kvalitetsutviklingsprosjekt basert på den internasjonalt anerkjente CAF-modellen. Prosjektet gjennomføres uten bruk av eksterne ressurser. Det vises til omtalen innledningsvis i årsmeldingen.

8. Økonomi

✚✚ Frostating lagmannsrett hadde i 2008 en totalbevilgning på kr. 28.026.345. Av dette medgikk kr. 22.160.283 til lønn inklusive arbeidsgiveravgift.

Fjæra, utsikt mot Tafjord.

Til investeringer i IKT, inventar og utstyr til rettssaler, møterom, ekspedisjon og kontorer ble det i 2008 brukt kr. 1.422.092. De resterende midler (ca. 3,9 mkr.) gikk til forbruksmateriell, kontorutgifter, reiseutgifter og husleie (utenom tinghuset).

Utenfor budsjett ble det i 2008 over domstolens regnskap utbetalt totalt kr. 11.469.125 i forbindelse med avviklingen av straffesaker. Beløpet dekker godtgjørelse og reiseutgifter til oppnevnte forsvarere, bistandsadvokater, sakkyndige, meddommere, tolker og vitner.

Tilsvarende tall for 2007 var kr. 9.355.601. Utgiftene til forsvarere og bistandsadvokater utgjorde i 2008 kr. 6.813.623.

Videre ble det i forbindelse med fri sakførsel/ fri rettshjelp i sivile saker utbetalt samlet kr. 5.138.116, som dekker utgifter til oppnevnte prosessfullmektiger, til meddommere, sakkyndige m.m. Dette gjelder i det vesentlige saker hvor staten bærer omkostningene helt eller delvis, så som barne- og familiesaker.

9. Aktuelt - Fornærmedes prosessuelle stilling i straffesak

✚✚ Den 1. juli 2008 trådte en rekke lovendringer som innebar en kraftig styrking av fornærmede og etterlattes prosesuelle rettigheter i forbindelse med strafforfølgning mot den sikte gjerningsmann i kraft. Det kan vel trygt sies at nå er fornærmede og eventuelle etterlatte blitt aktive deltakere og rettighetshavere i forbindelse med prosessen i kjølvannet av en straffbar handling mot ham/henne eller hans/hennes nærmeste. Endelig! vil nok mange si, så også vi i Frostating lagmannsrett, selv om endringene i praksis har ført til en del b- og c-momenter hva gjelder rutiner både i silingsprosessen, under saksforberedelsen og i forbindelse med avviklingene av ankeforhandlingen.

«Forsvareren» Honoré Daumier, ca. 1862–65.

Hvem er så denne fornærmede/etterlatte?

Selv om det ikke står direkte i loven drister vi oss til å si at rettighetene nok er ment å være for ofre for volds- og sedelighetskriminalitet i vid forstand, eventuelt deres etterlatte.

Ordningen med en aktiv bistandsadvokat for volds- og sedelighetsofre er en selvfølge for de aller fleste av dagens aktører i den såkalte straffesakskjeden – fra anmeldelse til rettskraftig dom. Men slik har det ikke

alltid vært. Undertegnede kom til (den gang) Trondheim politikammer som ung «midlertidig politifullmektig» i 1984. Der opplevde vi på 1980-tallet regelmessig at det ble fremmet erstatningskrav for utlegg og tap fra ofre for så vel vinningskriminalitet som for volds- og sedelighetskriminalitet, krav som rutinemessig ble fremmet og pådømt i forbindelse med straffesaken i den utstrekning de var dokumentert. Selv om det også den gang lenge hadde vært hjemmel for å kreve oppreisning i skadeserstatningsloven § 3-5 jf § 3-3, ble dette sjelden krevd. I så fall dreide det seg om beskjedne beløp. Vi påtalejurister (den gang «politiembdsmenn») var heller ikke særlig glade i slike oppreisningskrav. De ble nok fremmet, men sjelden prosedert, og enda sjeldnere pådømt. Dommerne likte nok heller ikke denne type krav noe særlig. Spranget frem til dagens situasjon er langt.

Men hadde ikke den fornærmede bistandsadvokat til å hjelpe seg med å fremme krav? Jo da, ordningen ble innført, etter modell fra Danmark, den 1. august 1981, men bare i

«Advokaten og hans klient» Honoré Daumier, ca. 1862.

voldtektssaker, straffeloven § 192, samt for saker etter §§ 193 og 194 da fornærmedes egen opptreden også her kunne bli et sentralt moment. (Bistandsadvokat ved anmeldelser for overtredelse av §§ 195 og 196 ble vurdert, men man fant at hensynet til barnet ble tilstrekkelig ivare tatt gjennom dagjeldende regler for dommeravhør...) Som dommer er det i ettertid godt å registrere at Dommerforeningen allerede den gang stilte spørsmål om ikke kretsen av berettigede burde gjøres videre. Det er videre interessant å registrere høringsuttalelser hvor *politiet* i stor grad ga uttrykk

for at behovet for bistandsadvokat var størst under domstolsbehandlingen. På etterforskningsstadiet anså man politiet for å være godt rustet til selv å ivareta fornærmede under domstolsbehandlingen.

Bistandsadvokatene fikk rett til å være til stede under fornærmedes politiforklaring (politiet var altså ikke særlig begeistret for dette...), de kunne delta på åstedsbefaringer hvor fornærmede var til stede, de skulle ha kopi av fornærmedes forklaring, tiltalebeslutning, bevisoppgave og for øvrig hadde de samme innsynsrett i dokumentene som fornærmede selv. De skulle også ha melding om en eventuell henleggelse.

Når det gjelder den rettslige behandling fikk bistandsadvokaten rett til å være til stede under hovedforhandlingen. Han kunne protestere mot spørsmål, og selv stille spørsmål til fornærmede. Videre kunne han uttale seg om prosessuelle spørsmål som gjaldt fornærmede og om erstatningskrav dersom dette ble fremmet av påtalemyndigheten. Fornærmede/bistandsadvokaten hadde ingen rettigheter ved eventuell anke til Høyesterett.

I perioden 1. august 1981 – 1. oktober 1982 behandlet landets lagmannsretter 39 saker etter straffeloven §§ 192 – 194. I 30 av disse hadde fornærmede bistandsadvokat.

I forbindelse med ikraftsettingen av den nye straffeprosessloven, jf Ot.prp nr. 53 (1983-84) ble det innhentet uttalelser om erfaringer med ordningen. Høringsinstansene var overveiende positive, men lagmannsrettene var avventende. *Eidsivating* lagmannsrett mente ordningen

burde virke lenger før den ble innarbeidet i den nye straffeprosessloven. Lagmannen i *Gulating* mente ordningen hadde «vist seg overflødig her, men den heller ikke har forsinket saksbehandlingen i nevneverdig grad». Lagmannen i *Frostating* mente ordningen burde videreføres mht etterforskningsstadiet og i de tilfeller saken ble behandlet for by- eller herredsrett. Begrunnelsen for dette var at politiets etterforskere var ofte unge og uten nødvendig erfaring. Det same gjaldt by- og herredsrettene, da saken der ofte ble behandlet av dommerfullmektiger uten stor erfaringsbakgrunn. I lagmannsretten derimot hadde administrator den fornødne erfaring. Både lagmannen, og formentlig hans kolleger, administrerte allerede i samsvar med den nye straffeprosesslovens § 134. Spørsmålene ble ikke tillatt å gå lenger enn det som var nødvendig for å få avgjort forholdet i tiltalebeslutningen. Lagmannen mente at hensynet til fornærmede derved var ivaretatt. Det var således ikke noe rettslig behov for bistandsadvokat, men han så at det kunne være behov for «hjelp og støtte i andre sammenhenger». Han stilte også spørsmål om nødvendigheten av at bistandsadvokaten var til stede etter at bevisførselen var avsluttet. Lagmennene i *Frostating* og *Gulating* etterlyste mulighet til å dimettere bistandsadvokaten når hans tilstedeværelse ikke lenger ble vurdert å være nødvendig.

Uttalelsene fra lagmannsrettene viser litt om hvilke holdninger som var rådende. Dagens ungdommer ville sannsynligvis kalt lagmennene for Dinosaurer. Ordningen ble, til tross for lagmennenenes uttalelser, videreført i den nye straffeprosessloven og dessuten utvidet til

å gjelde §§ 195 og 196. Videre ble retten gitt adgang til å oppnevne advokat for pårørende dersom fornærmede var drept i voldtekt, og til å oppnevne advokat der fornærmede av andre grunner ikke selv var i stand til å fremsette begjæring. Den nye straffeprosessloven fikk også bestemmelser som generelt skulle sikre lik kjønnsfordeling blant meddommere og lagrettemedlemmer.

Etter ikrafttreddelsen av den nye straffeprosessloven i 1986 virket ordningen uendret i noen år, inntil fokus ble rettet mot seksualforbrytelser, særlig mot barn, på slutten av 80-tallet. Bistandsadvokaten fikk etter hvert en mer aktiv rolle under forhandlingene. Han fikk anledning til å stille spørsmål til fornærmede om forhold av betydning for et eventuelt erstatningskrav, føre bevis om dette og selv prosedere erstatningskravet. Det ble også mer og mer vanlig å kreve oppreisningserstatning.

Fra begynnelsen av 1990-tallet og frem til i dag har det jevnlig skjedd lovendringer som både direkte og indirekte har styrket ofrenes stilling. Jeg nevner blant annet:

- 1992: Straffskjerpelse for gjentatt overgrep mot barn under 10 år. Videre ble hjemmelen for oppreisningserstatning utvidet til å omfatte «utuktig handling» – «gjentatt» eller «begått under særdeles skjerpende omstendigheter», jf § 212 annet ledd.
- 1994: Adgangen til å kreve oppreisning ble utvidet til å omfatte avdødes samboer, barn eller foreldre.

- 2000: Generell skjerping av strafferammene for en del sedelighetskriminalitet, og voldtektsbegrepet ble utvidet. Samtidig ble de utmålte straffer skjerpet.
- 2001: Høyesterett normerte oppreisnings-erstatning til foreldre etter forsettlig drap på barn til 120 000 kroner.
- 2002: Høyesterett normerte oppreisnings-erstatning for voldtekts ofre til 100 000 kroner. Fornærmede fikk rett til bistandsadvokat ved brudd på besøksforbud og ved rettslig behandling av besøksforbud i eget hjem.
- 2004: Ofre for tvangsekteskap fikk rett til bistandsadvokat.
- 2005: Foreldre/verge til en fornærmet under 18 år som har dødd som følge av straffbar handling, eller en de utpeker, fikk krav på bistandsadvokat, dokumentinnsyn, godtgjørelse når de følger hovedforhandlingen og rett til utskrift av dokumenter i avsluttet straffesak.
- 2006: Fornærmede fikk rett til bistandsadvokat ved krenkelse av dom på oppholds/kontaktforbud.
- 2008: Omfattende og betydelig styrking av fornærmede og etterlattes prosessuelle rettigheter.
- 2008: Fornærmede med rett til bistandsadvokat etter § 107a første ledd a og b får rett til 3 timer fritt rettsråd (ved tvangs-

ekteskap 12 timer), uavhengig av om forholdet anmeldes.

Jeg er privilegert som i mine 25 år i straffesaks kjeden har fått være med på denne rettsutviklingen. Mange knytter rettsutviklingen konkret til kvinnepolitikk og likestillingskamp. Utviklingen kan også knyttes til den generelle samfunnsutviklingen, hvor individet, også offerets, rettsikkerhet settes i fokus. Så også på familievolds- og sedelighetskriminalitetens område. Statistikken viser imidlertid at det innenfor dette området er kvinner som utgjør de aller fleste ofre, mens det innenfor andre områder i hovedsak er menn som har fått offerrollen, og som nå får sin rettmessige oppreisning fra samfunnet. Om dagens allmenne ønske om og vilje til å yte ofre bistand og oppreisning er et resultat av kvinners kamp for likestilling, så har samfunnet mye å takke disse kvinnene for.

Kari Lynne

A. FROSTATING I VESTERLED – EN OPPLEVELSESREISE

 På raske bein mellom severdigheter sør og nord for elva Liffey; Gode irske domstolvenner bidro til at Frostating lagmannsretts langhelg i Dublin ble en suksess.

På oppdagelsesferd ved Liffey's bredder.

Fredag – den store reisedagen

3. OKTOBER KL. 09.45: Presis i henhold til oppsatt program ruller Klæburuta fra Trondheim tinghus ut på landevegen mot Værnes. Det irske eventyret venter spente

dommere og saksbehandlere fra Midt-Norges anke-domstol.

På Værnes blir det tid til både skattefri handel og turens første «pint» før et Widerøe-fly av

størrelsen «vi priser oss lykkelige over at vi ikke skal over Atlanteren» tar av i retning Kastrup i København.

To og en halv times opphold på den danske hovedflyplassen gir rom for en matbit og avslapning for noen – mer grenseløs handel for andre. Et fåtall sverger derimot til mer krevende aktiviteter. To av reisefølgets dommere braker sammen til turens første (av mange) sjakkparti, der det ryktes at lagdommer Roger Faanes hadde litt større grunn til å si seg fornøyd med resultatet enn lagdommer Ole Johan Lund.

- This is a rough neighbourhood. Women should not walk alone, er beskjeden fra bussjåføren idet vi svinger inn foran Maldron Hotel Smithfield, vår base i Dublin de fire neste dagene.

- Da blir det mye shopping på dere gutter! kvitterer rådgiver Birthe E. Røed Knudtzon, og latteren i bussen vitner om at få henger med hodet over at vi har havnet i ett av de mer belastede strøk av byen.

Mørket har allerede falt på da vi i samlet flokk vandrer langs ett av Dublins velkjente landemerker, elva Liffey. Om praten sitter løst under den kilometer lange vandringsen til kveldens restaurant, Eliza Blues, så løper den til sammenligning løpsk etter hvert som irsk potetball, lammebiff og det irske svaret på vannbakkels (med særegen utforming) skylles ned med italiensk rødvin inne i restaurant-lokalet.

Noen har fått en god natts søvn – andre har knapt kommet seg i seng – da brannalarmen plutselig bryter nattetillheten ved Maldron Hotel. Klokken er knapt passert 05.00 da mer eller mindre påkledde/våkne representanter fra den norske domstolen tumler sammen med andre gjester ned hotelltrappa. Alarmen er for de fleste overdøvende.

- Can you smell the smoke? Sier en av gjestene i trappa. Jo sannelig, det kan minne om røyklukt, bekrefter andre.

Men det hele viser seg fort å være falsk alarm – og alle gjestene (som både har hørt og reagert på brannalarmen) haster tilbake under dyna for ytterligere et par tiltrengte timers søvn før frokost.

Lørdag – forent med irene

Etter frokost holdes første halvdel av Frostating lagmannsretts internseminar om kvalitet i domstolen og kvalitetsverktøyet Common Assessment Framework (CAF) i hotellets konferanserom. Presentasjonen til den innleide seniorrådgiveren Gudrun Vik fra DIFI, Direktoratet for forvaltning og IKT, blir omtalt som både inspirerende og god. Det er heller ikke noe å si på engasjementet til konferansedeltakerne, som bidrar til at det hele utvikler seg til en konstruktiv meningsutveksling om kvalitetsarbeid i domstolen. Men med 40 personer samlet i et vinduløst kjellerrom som minnet om en bunker, sier det seg selv at det er et relativt oksygenfattig miljø vi forlater da to timer med seminar er unnagjort.

Kvalitetsarbeid: Engasjerte medarbeidere.

Etter en rask lunsj på hotellet kommer første møte med representantene fra den irske domstolen. Direktør Brendan Ryan og Elisha D'Arcy fra det irske Courts Service tropper opp på hotellet og tar oss med på busstur på kryss og tvers i byen. Den svenske guiden Gerry Ekstöm kommenterer Dublins mange severdigheter mens de passerer de regntunge bussvindue. En og annen norskevits og grundig hovering over svenske bravader i Melodi Grand Prix får vi også høre, og omvisningen faller i smak.

- En aldeles strålende guide, uttaler lagdommer Hans Christian Hoff, som selv har erfaring som guide, etter endt rundtur.

- Jeg forsto absolutt ingen ting av det som ble sagt. Men la merke til ordet Guinness, Guinness, Guinness hele tiden, spøker Brendan, da reisefølget er samlet til kaffe/te i kantina på Four Courts etter omvisningen.

Den øverste rettsbygningen i Irland ruver godt over gateplanet tett ved elva Liffey. Her får vi en omvisning i lokalene ledet av barrister Kieran Falvey, etterfulgt av en grundig leksjon om det irske rettsystemet ledet av dommerne Nial Fennelly og Iarfhlaith O'Neil fra Dublins High Courts.

Neste etappe går fra hotellet til Stephen's Green Club på sørsiden av Liffey. I storslåtte lokaler håndhilser president Richard Johnsen i High Court, populært kalt «Uncle Richie», hver og én av oss velkomne til en femretters middag. I takt med at god mat og drikke settes til livs, fremføres spontant kulturelle innslag både fra fra irer og nordmenn utover kvelden. Gunnar er den som først tar ordet og minner Uncle Richie på hans sangopptreden under irenes besøk i Trondheim i april. Hvorpå Johnsen drar i gang en solosang som skal inspirere både nordmenn og irer til å hive seg ut i sangkonkurransen de påfølgende timene.

Søndag – kvalitet og handlekraft

Neste morgen er det klart for del to av internseminaret. I motsetning til samlingen dagen før, holdes denne i nabohotellets konferanserom. Om mandagens lokale var en bunker, så er dette, ifølge lagmann Aage, en velodrom!

Både dommere og saksbehandlere er bredt representert i den påfølgende gruppediskusjonen; Er en fullstendig CAF-gjennomgang er riktig framgangsmåte for å skape kvalitetsforbedring i Frostating?

Etter at ledergruppen bestående av Kjell, Aage, Gunnar og Gunn har trukket seg tilbake etter plenumsdiskusjonen, kommer de snart tilbake

og meddeler at det *vil* bli igangsatt en egen-evaluering med tanke på en CAF-prosess i 2009.

Søte saker: Shopping.

Deretter er det klart for turens største bolk med fritid. Noen lar sine Euro få bein å gå på i byens søndagsåpne kjøpesentre, andre tar egne bein fatt på joggetur i bygatene, mens atter andre får slukket tørsten på pub. For sistnevnte gruppe er det nok å velge mellom – i en by med over tusen puber og innbyggertall tilsvarende Københavns.

Etter en dag med mange høydepunkter går det fortsatt bare én vei for lagmannsrettens reisefølge – oppover. Kvelden tilbringes i Johnnie Fox's pub, en av de eldste og høyest beliggende pubene i Irland. Puben ble etablert i 1798 og skal vise seg å ha et inventar som trolig kunne gjort både antikvitets- og skraphandlere misunnelige.

Spesielt lette på foten skal Gunn og Ida vise seg denne kvelden. Som de to eneste

uttrukne blant publikum gjør de resten av lagmannsretten stolte ved å gli inn som en naturlig del av pubens proffe riverdance-ensemble!

Ikke rumba: Men med Gunn.

Mandag – pomp og praktfullt

Det er mandag morgen og klart for åpning av rettsåret etter flere måneder med rettsferie i Irland. Frostating deltar på både protestantisk og katolsk messe for å markere dagen.

Besøket i katolske St. Michan's Church byr tydeligvis på en opplevelse utenom det vante for nordmennene i kirka. Vi er tilsynelatende er alene om å reise oss *opp* i stedet for å sette oss ned på kne under bønnen, og stort sett de eneste som ikke deltar i nattverden. Flere av oss stivner til og setter opp ei noe forfjamset mine da katolikkene håndhilser etter endt bønn, men det er ingenting å si på verken viljen eller innsatsen for å følge kutymen. Kanskje er det nettopp det som får førstelagmannen til å uttrykke stolthet etterpå. Til og med en av de lokale kirkegjengerne sender noen oppmuntrende ord idet hun rusler forbi delegasjonen fra Frostating utenfor kirka.

I St. Michan's Church: Brendan og Elisha.

Da både den protestantiske og den katolske delegasjonen igjen er samlet i bussen, er et besøk inne i ei krypt under bakken og nærkontakt med 800 år gamle menneskeskjeletter blant temaene i praten som går mellom deltakerne i den protestantiske gruppa.

Ved katedralen: Åpning av rettsåret.

– I think you did great, sier den eldre damen med et smil om munnen.

Bussen frakter oss til det som kanskje kan sies å være den irske juristutdanningens svar på Studentersamfundet i Trondheim, King's Inns. Bygget er gjort klart for åpning av det irske rettsåret, og vi får servert kaffe, champagne og småkaker samt en god mulighet til å småprate med irske domstolskolleger.

En tre-retters lunsj venter deretter i Blueroom Members Lounge i Law Society, et annet fasjonabelt byggverk tilknyttet den irske juristutdanningen.

Bare drøyt en time etter ankomst Law Society er vi på farta igjen. Bussen tar oss til Four Courts, hvor vi nå får lov til å sitte på tilhører-

benk under et rettsmøte. Mens noen får overvære en straffesak hvor tiltalte iført håndjern kun får ytre seg til dommeren gjennom sin advokat, blir andre henvist til en sal der rundt 30 advokater er samlet. Det er knapt mulig å bevege ei tå inne i rommet. Senere skal det vise seg at det vi er vitner til der, er et slags planleggingsmøte. Advokater og klienter forlater salen puljevis etterhvert som de har lagt fram sin sak og dommeren har klargjort detaljene for sakens videre gang.

Klokken nærmer seg 17.40 da gruppen med nordmenn stimer sammen foran resepsjonen på Maldron Hotel Smithfield; ikledd det vi

formoder kvalifiserer til å gå under begrepet «hverdagsdress», klare til mottakelse hos den norske ambassadøren. Men ikke alt er helt som det skal være.

Administrasjonssjef Gunn Karlsaune tripper raskere enn normalt over marmorflisene i foajeen. Verken forhåndsbestilte blomsterbuketter eller bussen som skal bringe oss til mottakelsen har ankommet! Betjeningen står på pinne for å forsøke å løse floken.

- The flowers will arrive in just a couple of minutes, er beskjeden vi får, men Gunn befaler at nå må vi uansett dra for å rekke mottakelsen!

Hos ambassadøren: Gunn, Richard og Elisha.

Betjeningen gis beskjed om at blomstene må ettersendes ambassadøren. Men så kommer likevel blomstene, og inn i bussen og ut på veien bærer det – midt i Dublins trafikale myldretid og – med turens største etterslep i forhold til tidsskjema.

Femten minutter over tiden på invitasjonen tripper vi på lang rekke over dørstokken til ambassadeboligen, hvor ambassadør Truls Hanevold og hans kone Leena Husso-Hanevold synes å ta vår forsinkelse med stoisk ro.

I nesten to timer vrimler ambassadører, nordmenn, irer og filippinske servitører om hverandre på parketten inne og på terrassen ute ved ambassadeboligen. Førstelagmann Kjell forærer blomsterbuketter til irene som takk for de fantastiske dagene de har lagt opp for oss.

Med mottakelsen i ambassadeboligen er det offisielle programmet i Dublin avsluttet, irene er grundig takket og hilst farvel.

Det er mer enn *ett* slips som løsnes fra skjortekragene idet vi fraktes fra den fasjonable ambassadørboligen til kveldens spisested: Pig's ear. Der er vi samlet for å hedre tre av lagmannsrettens mest trofaste kvinner og menn: Solveig Hanger, Eli Lyng og Olaf Jakhelln.

For Eli og Olaf markerte Dublin-turen et verdig punktum for lange karrierer i lagmannsretten.

Førstelagmann Kjell Buer takker Eli for hennes utrettelige flotte innsats i 31 år. Om Olaf,

som har 21 år bak seg i Frostating, har Buer følgende kommentar:

- Du er den fødte embedsmann.

Det er bare å konstatere at alle planene som var omhyggelig lagt før dagene i Dublin, har blitt etterfulgt tilnærmet til punkt og prikke. Opplevelsene har kommet som krøller på en irsk advokatparykk og har gitt alle oss som var så heldige å få være med – tilsvarende mange minner.

Talelisten under avslutningsmiddagen blir så lang, at det til slutt er sjokoladecake med pistasjsaus – ikke pistasjeis – som kommer på bordet når Frostating endelig er klar for desserten...

Morten Værnes

B. Mitt møte med lagmannsretten

 Tirsdag 6. mai 2008 var det stort avslutningsarrangement i den forrige jobben min med konsert i Nidarosdomen og påfølgende mottakelse med 60 inviterte gjester. Kvelden ble minnerik, til ettertanke – og det ble seint. Tidlig neste morgen forlot jeg heimen bugnende av blomster og satte meg på flyet til Stavanger til domstolledermøtet og dommermøtet 7. - 9. mai.

I Stavanger ble jeg introdusert for «alle» som var viktige å knytte kontakt med. Førstelagmann Kjell er fabelaktig i så måte – og svært inkluderende! En av de første jeg møtte var Kari og Inger-Ann, mine kollegaer i Borgarting og Hålogaland.

Domstolledermøtet ga en kjapp innføring i domstolenes utfordringer – sett fra Domstoladministrasjonens (DA) side. Alle avdelingsdirektørene redegjorde fra sine ansvarsområder. Dette ga meg effektivt verdifull informasjon om DA – og ansikter til titler og navn. Den gang – og i ettertid – oppleves det som jeg ikke kunne fått en bedre start enn møtene i Stavanger. Jeg ble ivaretatt på en raus, gjestfri og inkluderende måte av Kjell, Gunnar og Aage – ledergruppen vår. Jeg knyttet kontakter og fikk innsikt i noe av domstolenes utfordringer.

På torsdag kom flere av dommerne til dommermøtet. De ble i denne sammenheng nesten å betrakte som «kjente». Middagen torsdag kveld fikk jeg gleden av å sitte sammen med en av mine kommende kollegaer i Frostating. Dermed ble Jon den første dommeren jeg ble litt kjent med. Takk til Jon!

Vel tilbake i Trondheim lå det 35 søknader og ventet – til stilling som ny saksbehandler i

lagmannsretten. Gjennom ansettelsesprosessen ble jeg raskt kjent med Berit – tillitsvalgt for saksbehandlerne, og lagmann Aage. Prosessen munnet ut i at Frostating ansatte sin første mannlige saksbehandler. Et valg som nok var mer kontroversielt enn jeg på forhånd hadde trodd. Valget er jeg stolt av!

Mer kjent med ansatte ble jeg på vårt seminar i Dublin i oktober. Vi hadde fantastiske dager og opplevde mye. Her ble vi ristet sammen på annet vis enn i det daglige arbeidet. Det er en viktig investering for et godt arbeidsmiljø. Og et godt arbeidsmiljø er avgjørende for at energien skal brukes mest effektivt inn i kjernevirksomheten.

Jeg opplever at domstolen er mer selvstendig i forhold til DA enn jeg trodde da jeg begynte. Sett ut ifra min forrige jobb, synes jeg rettsvesenet er heldige som har et slikt landsdekkende serviceorgan. Samtidig; – det skulle bare mangle.

Jeg fornemmer sterkere spenninger i organisasjonen enn jeg var forberedt på. Det handler konkret om administrative rutiner/rammer som kan oppleves som truende for dommernes uavhengighet. Dette har jeg betraktet, og jeg gjør meg tanker om hvor viktig det er å ha respekt for dette og å trå rett. Det er spørsmål som vil være gjenstand for ulike oppfatninger og dermed grunnlag for diskusjoner. Det viktige er at diskusjonen og dialogen opprettholdes og ikke legges død.

Til sist – litt kort om meg selv. Jeg er gift og bor i Klæbu, men når jeg blir spurt om hvor jeg kommer fra, er svaret alltid Åfjord. Der vokste jeg opp på et lite gårdsbruk som den yngste av syv søsken. Mor var enke etter at far døde i en ulykke én måned før jeg ble født. Vi fikk tidlig delta i arbeidet og ta ansvar. Å hjelpe hverandre var en selvfølge og alt arbeid var viktig og måtte gjøres: «Intet for lite, intet for stort!» Den ballasten har vært til god nytte fra første dag i arbeidslivet. Ansvar ble det mer av da jeg relativt ung ble mor til ei multi-funksjonshemmet jente. Hun er i dag voksen og bor i omsorgsbolig i Trondheim. Hun og min mor er nok de to damene jeg beundrer mest!

Til lagmannsretten kom jeg fra stillingen som kontorsjef i Nidarosdomen og Vår Frue kirke. Der har jeg praksis fra et vidstrakt ansvarsområde; eiendomsforvaltning, personal og

økonomiforvaltning og utallige arrangement av lokal og nasjonal karakter. Kirken har en spesiell organisering, noe som har hjulpet meg i å relatere til den spesielle organiseringen også her; med embetsverk i samspill med ansatte på «vanlige» vilkår – og DA som serviceorgan. Det kan nok overraske mange, men jeg opplever at her kan det trekkes flere paralleller.

Gunn Karlsaune

Utsikt fra tinghuset mot Vår Frue kirke.

www.frostating.no

